

N:o 4

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1917

April 1917

Äges af:
**Svenska Brandmanna-
Förbundet**
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgifvare:
ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2:75 för år. Lösn. 25 öre

Annonspriser:
I texten 1 kr., å andra plats
70 öre pr cm. och spalt

Brandväsendet i Eskilstuna.

Med glädje läser hvarje intresserad brandman alla notiser, såväl i dagspressen som i facktidningarna, som stå under rubriken: "Förbättring inom brandväsendet", eller något dylikt. När manne man från den stora industristaden "Sveriges Sheffield" skall få läsa en dylik notis om att Älven där brandväsendet blifvit ordnad på ett mera tillfredsställande sätt. Att det nu är dåligt bestämt torde vara ganska allmänt känt, och sorgligt är ju i sannig, när en af landets, som skandelhungrig känd tidning, tagit till orda i saken; naturligtvis icke uraktlåtande att starkt färglägga förhållandena, och skandalisera icke blott systemet, utan Älven de personer som i den dagliga tjänsten nödgas dragas med eländet. Framför mig ligger berättelsen öfver "Eskilstuna brandväsende under 1916", och jag kan icke undgå att göra några jämförelser med andra städers årsberättelser. Det första som fäste min uppmärksamhet var af följande lydelse: Fasta brandkåren består af 1 brandchef, 1 brandmästare, 1 v. brandmästare och 5 brandsoldater, under året har utaf dessa afgått 5 man på egen begäran och 1 man afskedats.

Under dylika förhållanden blifver gifvetvis en brandkårs effektivitet ganska minimal. Är det behöfligt att brandväsendet i en stad på öfver

30,000 inv. skall arbeta under dylika auspicijer? Utom den ofvannämnda kasererade kåren finnes Älven en "icke kasererad" kår på 50 man. Denna afdelning utgör gifvetvis detsamma som andra brandkårs reserv, fastän den jämförelsen vill de goda E-borna ej höra talas om. Det är ju godt och väl när en stad äger en dylik reservkår, ty den kan inom sina led räkna många dugliga, och för brandtjänsten mycket lämpliga personer, men jag anser det vara absolut nödvändigt för en stad af Eskilstunas storlek att hafva en fast, af större styrka bestående och på andra grunder fotad brandkår, som i ordets vackraste bemärkelse skall utgöra en kärntrupp. Under de nu i Eskilstuna rådande förhållandena kan väl näppeligen en sådan teori komma i fråga ty en kår på 8 man hvaraf 6 under året afgår kan väl icke betraktas som någon kärntrupp. Hvarje brandchef har naturligtvis fått erfara att ju mera erfaret folk han har till sitt förfogande, ju större utsikter förefinnes för ett vackert arbetsresultat vid eldsvådeplatsen. För att få personalen vid en brandkår att stanna kvar i tjänsten, fordras som ett oerfogenligt villkor att göra det så trefligt som möjligt för densamma, i såväl det ena som det andra afseendet. Detta har också insetts af brandchef-

erna landet tundt, hvilket bäst bevisas af alla de nydaningsförslag och förbättringar som än här än där komma till synes. Man behöfver ju endast påpeka de båda senaste förbättringarna inom brandväsendet, nämligen Linköping och Uppsala. Regimen där bevisar att de styrande rätt förstå sin uppgift när det gäller stadens brandskydds-angelägenheter.

Det finnes ju platser där vederbörande brandchefs önsknings och förslag till modernisering komma till korta och ingen notis tages till sakkunskapen; alla förslag nonchaleras af stadens visa fäder. På en sådan plats är brandchefen beklagansvärd.

Brandkåren bör vara en institution för sig själf, allrahelst i en stad af så pass storlek som här är fråga om och med de kollosala materiella värden som där finnes att skydda. Den bör ej under några förhållanden vara sammankopplad vare sig i tjänstgörings, eller lokalt afseende med någon annan institution. Brandkårens första uppgift är naturligtvis att arbeta i brandskyddshänsende och ej behöfva sysselsätta sig med en hel del andra arbeten, som ej hafva någon som helst beröring med brandväsendet, undantagsvis biträdande vid olycksfall, betjäning af sjuktransportvagnarna och polisvagnen, ty detta anser jag faller inom ramen för en brandkärs verksamhet. Nog får man ofta höra den uppfattningen göra sig gällande att brandkåren ej har mera att göra än att blott vänta på eldsvådor. Att detta är en fullkomligt skef uppfattning bör ju hvem som helst förstå. Tiden för brandkårens utbildning och arbeten som kåren för egen räkning har att utföra, tillåter ej att kåren befattar sig med en del andra angelägenheter. I en stad på exempelvis 8 å 10 tusen inv. kan ju förhållandet blifva något annorlunda.

I Eskilstuna har ju flera förslag om byggande af brandstation och omorganisation af kåren legat före, men alltid ha de af en eller annan anledning skrinlagdts. En förbättring, som dock är ganska illusorisk, är ju den nya brandbilen hvilken troligen tillkom efter en stark påstötning från försäkringsbolagen, men när nämnda bil skulle installeras fanns inget rum för densamma utan ett provisoriskt skjul måste byggas, omkr. 100 mtr från brandstationen, ty i den fanns ej plats.

Något vidare angenämt är det nog ej att vara brandbefäl på en plats där utryckningsfordonen äro placerade på ett par tre ställen inom samhället. Inkommer larm från en stadsdel där man befatar att ångsprutan genast är behöflig är det nog ej lämpligt att denna står på en plats som ligger c:a 1000 mtr från brandstationen och skall framforslas med leжда hästar och betjänas af icke fast anställd maskinist. Huru ter sig männe en utryckning under dylika förhållanden? Nu är det väl att vänta en förbättring i en ej allt för af-

lägsen framtid, ty nog borde väl de styrande inom samhället inse att som det nu är kan det ej längre fortgå.

Det kan ju tyckas att en utomstående ej har med denna saken att skaffa, men som intresserad brandman kunde jag ej uraktlåta att i dessa rader säga min tanke. Mitt djupt kända deltagande skänker jag de under sådana förhållanden arbetande kollegerna i Eskilstuna.

Cyrano.

Bilernas gummiringar öfverflödiga?

Märklig uppfinning af en ung arbetsförmän vid Hall.

Bitrafiken i Stockholm och för öfrigt öfverallt annorstädes i landet, där sådan förekommit, är på upphällningen, och anledningen är som uppupprepede gånger påpekats i främsta rummet gummibristen. Gång efter annan ha rykten dykt upp om att uppfinningar gjorts, som skulle göra oss oberoende af gummiringarna, men ännu har man ej sedt några praktiska resultat af löftena om ersättningsmedlen.

Enligt vad Stockholms-Tidningen erfarit har emellertid nu ett bolag bildats för exploaterandet af en dylik uppfinning, som lär lofva ganska mycket.

En ung förmän vid uppfostringsanstalten Hall, hr Tage Olsson, har i 8 års tid, således långt innan världskriget gjort frågan aktuell, sysslat med experiment för att framställa automobilringar, som skulle göra gummit öfverflödigt. Han har nu kommit till ett slutgiltigt resultat och ett aktiebolag har som sagt bildats för att exploatera uppfinningen.

Den gummiersättning, som det här är fråga om och som torde komma att låta åtskilligt tala om sig, utgöres af en sammansättning af flera olika ämnen; hvilka ämnen det är, vill hr Olsson af helt naturliga skäl tills vidare behålla som sin hemlighet. Priset på hr Olssons ringar kommer att högst väsentligt understiga *det normala priset* på gummiringar. Så mycket kan emellertid meddelas redan nu som att råvaran till hr Olssons ringar helt och hållet finnes inom landet.

Det kan tilläggas, att påsättningen af dessa ringar endast kommer att taga en minut.

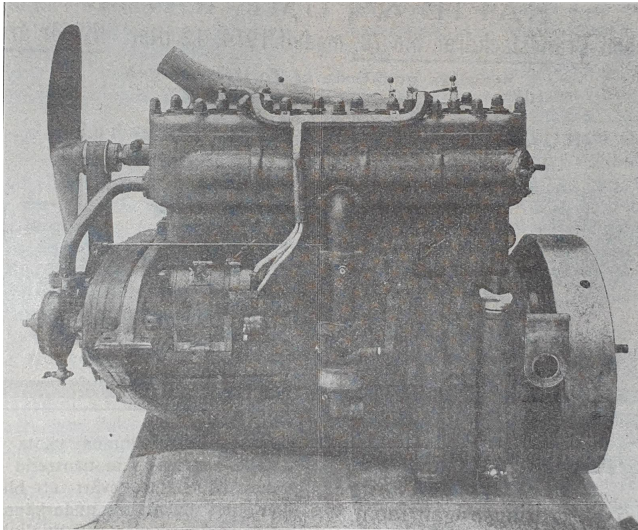

Lastvagnsmotorer för sprit- och bensindrift.

På uppdrag af Kungl. Kommerskollegium, hvilket alltsedan sin utredning om åtgärder till främjande af den inhemska sulfitsprittillverkningen visat ett berömvärdt intresse för spritmotorer med tanke på dessas betydelse för vårt land, då tillgången på bensin är spärrad, har Tidaholms Bruk konstrueradt en dylik motor, af hvilka vi här lämna en afbildning.

Skall igångsättningen ske medelst elektromotor, fastbygges denna på motorns högersida i förbindelse med fördelningsdrefven.

Vid försök som företagits med denna motor och hvilka utförts under ledning af professor Hubendick, uppnåddes en förbrukningssiffra af 258 gram pr HK-timme vid drift med bensin och 327 gram pr HK-timme vid drift med sprit.

Som synes af denna afbildning är motorn fyr-cylindring med cylindrarna i block. För att emellertid kunna åstadkomma en varierande kompression så att motorn kan anpassas för drift såväl med sprit, som kräfer en kompression af ca 7 kg. per kv.-cm. som ock med bensin, där kompressionen är ca 2 kg. lägre per kv.-cm. är blockets öfre del aftagbar, så att kompressionsrummet alltefter den brännolja, som skall utnyttjas, kan ökas eller minskas.

Hvad de konstruktiva detaljerna i öfrigt beträffar må framhållas, att cylinderdimensionerna äro 105 X 165 mm. Med hänsyn till motorns speciella uppgift af lastvagnsmotor har den försetts med en centrifugalregulator, som förhindrar varfantalet att stiga öfver ett fixerat maximum. Smörjningen åstadkommes medelst kugghjuls-pump, som trycker oljan till veflagren och därifrån genom den utborrade vefaxeln till vefstaklagren. För underlåtande af startningen finnes halfkompression.

Frågor och svar.

Hvilken typ af kaskar kan anses som mest praktisk vid stark kyla, aluminium eller läder?
Rapid.

Hvilket är lämpligast vid eldsvåda i högre belägna våningar, att draga slangen upp för trappor och in genom en dörr eller att draga den upp för en stege och in genom ett fönster?

Med ordet lämpligast menas nu icke blott den bästa effekten för eldsläckningen, utan äfven det bästa sättet att i möjligaste mån undvika vattenskada.

Jag skall i ett kommande nummer återkomma med mina åsikter härom.

K. A. E.

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE

RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.

Pump-Rapid

Försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.

HENRIKSSONS Prisbelönta Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

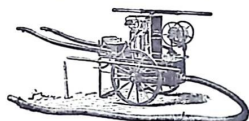
samt i parti från fabriken.

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,

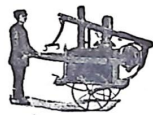
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Rikstelefon

6 0 5 3

Telegraf-adr.:
Sprutholaget

Ordet fritt.

Några ord i befordringsfrågan inom
våra brandkårer.

Anhålls om plats i "Svensk Brandkärstidning" för nedanstående:

Bland frågor som Svenska Brandmannaförbundet har på sitt program, borde väl äfven befordringsfrågan inom de olika kårerna ingå som en viktig fråga, och förbundet bör ej stå utanför densamma.

Sälunda kunde ju förbundet på lämpligt sätt i sin mån verka för att befordring skedde något så när efter ålder i tjänsten.

Som det nu på en del platser praktiseras, går det långt ifrån rättvist till, enär sådana som varit i tjänst endast några få år, kunna vinna befordran, då däremot andra som äro betydligt äldre i tjänsten bli förbigångna, trots att de varit sköt-samma och äro lämpliga som befäl. Detta gäller i synnerhet vid befordran från menig till korpral eller förman.

Att ej *alla* inom en kår äro lämpliga till befäl är ju odisputabelt, men för sådana som ha früt-

sättningar att kunna sköta en befälsplats, och dessutom hela sin tjänstetid skött sig väl, kännas det naturligtvis svårt att blifva kasserade. Det är helt enkelt att underkänna ifrågavarande personers kunskaper och duglighet. Det synes mig därför som Svenska Brandmannaförbundet här har en uppgift att fylla.

Det ligger ju, eller rättare borde ju ligga, i hvars och ens intresse att vara skötsam och inhämta alla de kunskaper som stå till buds, men jag är rädd för att med en orättvis befordringspraktik intresset för tjänsten betydligt slappnar.

Vid eventuell befordran borde väl i första hand den af de äldste som har de bästa kunskaperna och i öfrigt är lämplig, i första rummet komma i fråga. Enbart det att han har betydligt mera praktik bör ju tala till hans förmån, för det blir väl i alla fall stor skillnad på praktik på en som t. ex. tjänstgjort 5 å 6 år och en annan som har en 15 å 20 års tjänst.

Som det nu på en del platser tillgår är det beklagligtvis ofta genom fjäsk och ögontjäneri befordran vinnes, då däremot den som föraktar den metoden och ej förstär att "hålla sig framme", blir knuffad åt sidan.

Brandmän.

(Insändt.)

Enhetlig slangdimension och kopplingstyp vid kommunernas brandväsende.

Undertecknad, som tagit del af ett förslag till införande af enhetlig slangdimension och kopplings-typ vid kommunernas inom riket brandväsende, kan icke underlåta ett litet inlägg i frågan.

Som tiden för tillfället icke medgifver ett uttalande öfver frågan i sin helhet, vill jag för dagen endast vidröra en detalj i förslaget, nämligen den föreslagna brandposttypen, och den del af densamma, som utgör anslutningen till brandpost-hufvudet.

I motiveringen till förslaget om viss typ heter det: "beträffande angörandet af brandposthufvud till brandpost finnes äfven olika system, af hvilka de flesta synes ha det felet att vara känsliga för smuts, is o. d., ett förhållande, som ofta, särskildt under den kalla årstiden, medfört svårigheter".

Vid väljandet af en brandposttyp bör alltså det krafvet göra sig gällande, att de nämnda olägenheterna i möjligaste mån aflägsnas och just den typ, som så gör, föreslås som standardtyp.

Som frågan icke är lokal, utan afsedd att beröra samtliga städer och större samhällen inom riket synes det vara önskvärdt att frågan blifver offentligt dryftad, dessmer, som den endast beträffande brandposterna i gatorna, kommer att röra sig om afsevärda belopp. Det torde därför icke få anses ogrannliga om motivering för den föreslagna typens — skruf och mutter med 3 gånger per tum — företräden framför andra befintliga något granskas.

I motiveringen framhålls att en brandpost, som är belägen c:a 1,5 meter under markplanet, har benägenhet att bli förorenad och att utbildning vintertiden icke är utesluten. Det har därför visat sig mycket olämpligt att ansluta brandpost-hufvudet medelst "skruf och mutter" med så små gängor som 7 st. per tum, hvilket tidigare användts i Stockholm. Med kändedom härom har man infört samma system med 4 gånger per tum, men svårigheten att angöra brandposten synes ändå ha kvarstått, eftersom Stockholm öfvergått till 3 gängor per tum, hvilket nu föreslås som standard. Dessa grofva gängor, säges i motiveringen, ränsa upp från smuts och under vintertiden från möjligen befintlig is.

Att en gröfre gänga är mindre känslig för de nämnda föroreningarna än en afsevärdt finare är odisputabelt, men äfven vid den gröfsta gänga kan en utbildning i muttern omöjliggöra brandposthufvudets angörande. Det synes därför ligga

närmare till hands att välja en typ, som aldeles saknar djupt under markplanet belägna gängor, den nämligen "med två stycken klackar i vinkel" — den s. k. bajonettkopplingen.

Å denna koppling är muttern i ständigt ingrepp med skruven och det hela under tillsyn på brandstationen. Äfven här är en öfre gänga att föredraga framför en allt för fin då den gröfre är mindre känslig för hård behandling. Vid denna typ är dock gängans groflek af mindre vikt då hela muttern ständigt är på skruven och det alltså är uteslutet att få "fel gängor". Likaså är det uteslutet att smuts å de nämnda klackarna i brandposten kan hindra brandposthufvudets angörande till brandposten. Likaså kan sägas att en utbildning, som omöjliggör en skruvkopplings angörande till brandposten icke är hinderlig för bajonettkopplingen. Skulle, hvilket knappast är tänkbart, hela rummet under de nämnda klackarna vara fruset af is är det dock relativt lätt att med en hammare knacka bort densamma så mycket att brandposthufvudets klackar kunna komma i ingrepp med brandpostens. Vårre torde det under alla förhållanden vara att ränsa upp en isfylld gänga.

Af det sagda torde därför framgå, att vad okänsligheten för smuts, is o. d. vidkommer bör nog bajonettkopplingen sättas främst. De sakkunniga ha icke heller, vad denna koppling vidkommer bestridit de här framhållna synpunkterna, utan endast yttrat att den ofta ger anledning till tidspillan "och andra olägenheter". Det första påståendet saknar motivering och "de andra olägenheterna" äro icke angifna, hvarför ett bemötande af de gjorda anmärkningarna ännu icke är möjligt.

De andra, i inlagen nämnda typerna, lämnar jag till ett annat tillfälle, men anser lämpligt att som afslutning anföra motiveringen för "ögonblickskopplingens" underkännande, som lyder: "En olägenhet är att man vid lossandet med handen måste påverka fjädrar; och då dessa på grund af markens höjdläge äro svåra att komma åt, förstås lätt olägenheterna häraf. Isynnerhet framträder denna olägenhet, om vattentrycket kvarstår i ledningen."

Till den sista satsen vill jag lämna den upplysningen, att i landsorten brukar man numera koppla loss slangen från brandposthufvudet innan detsamma fränkopplas brandposten. På så sätt upphör vattentrycket i ledningen, och den nämnda olägenheten aflägsnas.

Som synes ha de sakkunniga förbiset ett så enkelt förfarande och det är därför möjligt att en del detaljer i övrigt icke äro så väl genomtänkta som frågans vikt rättvisligen kräflver.

Medaljörer.

En högtidlig medaljutdelning ägde den 25 mars rum å Karlstads brandstation, då borgmästare K. J. Lindholm öfverlämnade Patriotiska sällskapets mindre guldmedalj till en af stadens trotjänare, brandmästare G. A. Welin, som i år varit i stadens tjänst i 27 år. Den högtidliga akten öfvervars af brandstyrelsen, brandchefen jämte brandmanskapet med befäl.

daningsarbete, som han fick utföra, då experimentet gjordes med den förenade polis- och brandkåren. Man satte stora förhoppningar på honom den gången och dessa svek han ej heller. Den medalj Patriotiska sällskapet tilldelat brandmästare Welin kommer sålunda synnerligen väl på sin plats bredvid de vedermälen, som förut kommit hr W. till del från erkännssamma brandstodsbolag.

Brandmästare G. A. Welin.

Brandchef Victor Settergren.

Borgmästare Lindholm höll ett varmbjärtadt anförande, hvori han framhöll sin glädje öfver att få öfverräcka utmärkelsestecknet särskildt därför att tal. under så många år varit i tillfälle iakttaga hr Welins tjänstgöring och under dessa år hade han haft rikliga tillfällen att erfara det outröttliga nit och den skicklighet, plikttröhet och intresse, hvarmed hr Welin skött sitt maktpåliggande värf i samhällets tjänst. Man kunde vara trygg, då han hade en sak ombänder och viss om att uppdraget blef väl utfördt; man var säker på att den mannen icke tappade hufvudet äfven under brydsamma situationer.

Det är en lång och vacker tjänstamannabana hr Welin har bakom sig, fortsatte tal., och det är därvid att särskildt lägga märke till det ny-

Nu är det samhället, som vill tacka den trogne tjänaren.

Tal. slöt med ett hjärtligt tack till medaljören för de många åren och med önskan om fortfarande framgång och lycka.

Sedan brandchefen, kapten P. Ågren, fäst medaljen på hr W:s bröst, frambar brandmästaren ett tack till dem, som medverkat till att utmärkel-sen kommit honom till del.

De närvarande framförde härpå sina gratulationer, hvarmed akten var till ända.

Brandmästare G. A. Welin är född i Mosjö församling, Örebro län den 1 okt. 1859. Antogs till brandman vid Stockholms brandkår i mars 1880, öfvergick därefter til Stockholms poliskår i januari 1884, vid hvilken kår han kvarstod till

1890 den 1 juni då han antogs vid Karlstads poliskår.

Vid uppsättande af den kombinerade brand- och poliskåren i Karlstad, blef han den 1 nov. 1891 befordrad till stadssegeant därstädes. Den 1 okt. 1908 då kombinationssystemet upphörde, blef Welin antagen som brandmästare vid Karlstads brandkår och har sedan dess odelat egnet sin tid i brandväsendets intresse. Erhöll 1893 Skandias och Sveas silfvermedaljer för rådgivet vid den stora branden i Kristinehamn, där en afdelning från Karlstads brandkår under hans befäl deltog i släckningsarbetet.

Den 1 nov. 1911 erhöll han Allm. Brands minnesbägare med anledning af 20-årsdagen af "Karlstadssystemets" införande. Den 20 dec erhöll W. St. Allm. Brandstodsbolags silfvermedalj jämte silfverpokal. I brandmannayrket varit intresserad deltog han i Svenska Brandmannaförbundets årsmöten i Gefle 1909, Norrköping 1910 och Stockholm 1911. Sedan dess har han öfverlämnat representationsskapet åt yngre krafter inom Karlstads brandkår.

Då nu brandmästare Welin, som vi förmoda, snart drager sig tillbaka efter en så aktningvärd tjänstetid och med de finaste vitsord, tillönska vi honom att han länge måtte få njuta af sitt välfortjänta "otium cum dignitate".

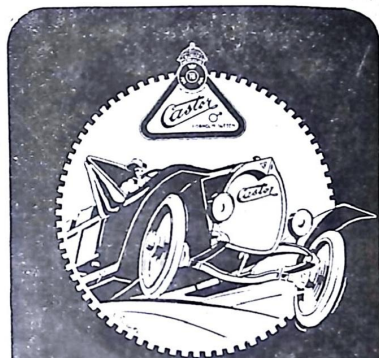
Sedan försäkringsaktiebolaget Skandias styrelse beslutet tilldela brandchefen i Borås, hr Victor Settergren sin stora guldmedalj, blef densamma den 11 d:s af bolagets ombud, kamrer Ivar Westfeldt, högtidligen öfverlämnad. Inför fronten af den uppställda kåren, som i sin helhet var samlad för öfning, riktade kamrer Westfeldt å Skandias vägnar några erkännandets ord till brandchefen, särskildt framhållande de stora förtjänster hr S. nedlagt inom Borås stads brandväsende, först inom den allmänna kåren och därefter för organiserandet af den fasta kåren samt slutligen under ett mångårigt arbete inom denna.

Sedan kåren med ett kraftigt fyrfaldigt lefve beledsagat medaljens öfverlämnade, framförde brandchefen under stark rörelse sitt varma tack till Skandias styrelse för den utmärkelse, som så öfverraskande kommit honom till del. Samtidigt ville brandchefen emellertid framhålla, att i den framgång Borås brandkår haft, dess samtliga medlemmar, befäl som manskap hade sin stora del, och framförde brandchefen därför vid detta enastående tillfälle sitt tack till kåren för allt godt samarbete.

Svensk Gymnastiktidning, Lund,

har i dagarna utkommit med ett dubbelnummer mars—april 1917. Af dess innehåll må framhållas fortsättning på det omfattande gymnastiska arbete, som föreståndaren för Sydsvenska gymnastikinstitutet i Lund, kapten J. G. Thulin påbörjat, nämligen en Gymnastisk bildatlas med systematisk uppställning af rörelseförrådet. — Olika benställning vid kyfolordos af gymn.-dir. Ruth Liljebblad. — Synpunkter att beakta vid läsandet af dr. H. Resmarks afhandling "Om jämnvikt, hållning och automatik" samt bekantgörande af ansökningstid och -fördringar för Svensk Gymnastiktidnings stipendium för kvinnliga friskgymnaster för läsåret 1917—18.

Häftet kostar kr. 1:50. Vid prenumeration å posten eller hos expeditionen kostar tidningen endast 5 kr. inom och 6 kr. utom landet pr helår.

TIDAHOLM'S
NYA

LAST- OCH BRANDKÄRS-
AUTOMOBILER

NY, ÖVERLÄGSEN KONSTRUKTION.
DRIFTSÄKER. EKONOMISK.

GENERALAGENTER:

CRONSTEDT, KASTENGREN & CO

(i Sönder- och Mergöds Autombilagentur)

BIRGERJARLSGATAN 6, STOCKHOLM.

ALLA SLAG AV AVTOTILLBEHÖR...

Förfarande vid trapp- och trapphusbrand.

(Forts.)

Det kan därför stundom vara lämpligt, om brandobjektets byggnadstekniska inredning sådant öfver huvud taget medgifver, d. v. s. om trapphuset har eget tak, som samtidigt är yttertak och icke endast danar begränsningen mot ett öfver detsamma beläget vindstrutymme, att stegledes eller annorlunda uppsända ett förmanskap på trapphusets tak med uppgift att genombugga detsamma och på det sättet skaffa aflopp för förbränningsgaser och rök.

Men vid sådan manövers utförande må ordergifvaren hafva gjort klart för sig effekten af ordrens verkställighet: det enorma drag, som då uppstår genom trapphuset, hvilket afsevärdt kommer att öka eldens styrka och därigenom underlätta dess anfall på skyddsvärnen mot våningarna: de i trapphuset utmynnande dörrarne. Åtgärder måste sålunda vara vidtagna för att möta detta förstärkte anlopp, innan den först anförda manövern igångsättes.

Skulle nu rekognosceringen gifva vid handen eller med till visshet gränsande sannolikhet låta förmoda, att manövern icke kan på angifvet sätt utföras, så återstår för det i fråga varande förmanskapet intet annat än att välja samma väg för angreppet, som det andra förmanskapet redan använt, och på denna väg begifva sig in i en lämplig våning och på detta sätt tränga fram till trapphuset.

Visserligen kommer den härifrån dirigerade vattenstrålen aldrig att kunna öfva eu så stor och god effekt, som om förmanskapet, såsom i nys förtsatt situation var fallet, kunde sättas att verka i omedelbar närhet af det brinnande partiet utan att stöta på några hinder. Klart är äfven, att den på dylika vägar verkställda dragningen af slangledningarne från våning till våning skall blifva ett tidsödande och besvärligt arbete. Det oakadt kan ett dylikt flankanfall hafva sina obestridliga fördelar, alldenstund det ju dels, såsom anfördt, erbjuder en större personlig säkerhet för förmanskapet, dels och innebär en viss garanti för ett snabbare ävågabragt skydd för de särskilda våningarna, än hvad som kunde blifva fallet under ett framträngande genom själfva trapphuset.

Vi skulle dock vilja råda ledare att icke använda denna flankanfallts taktik under andra förhållanden, än när rekognosceringen har gifvit visshet om, trapphusets byggnadstekniska konstruktion är sådan med hänsyn till skrankorna mot elden, att man kan anse sig hafva elden så

under kontroll, att denna i underliggande våningar icke kan tränga in i lägenheterna. Men skulle sådana förhållanden ej föreligga, så kräves, såsom af det anförda framgår, för denna taktiks genomförande, att ledaren disponerar öfver ganska vidlyftig släckningsmateriel och många armar att sköta densamma. Effenberger säger ock: "Dieser Vorschlag darf nur mit äusserster Vorsicht verwirklicht werden". (Se Die Feuerbekämpfung sid. 33.)

I de senare årens brandtekniska litteratur finnas endast få fall af trapphusbrand beskrifna. I T. f. B. lämnades på sin tid en beskrifning öfver en sekundärbrand i ett trapphus, till hvilken vi hänvisa. (Se T. f. B. 1912, nr 8, sid. 82.)

Ett typiskt fall af trapphusbrand skall här beskrifvas.

Den 31 dec. 1907 utbröt i Köpenhamn en eldsvåda inom en på nedre botten af ett femvåningshus belägen stolfabrik. Denna eldsvåda hade vid tiden för brandkårens ankomst tagit en så omfattande spridning, att hela trappan, hvilken var af trä, stod i full brand och takstolen var redan angripen.

Ledaren bedömde läget så, att takstolen vore det taktiskt viktigaste objektet att skydda, hvarför mekaniska stegar restes mot taket och slangledningarna från brandposter öfver dessa uppdrogos. Denna manöver hade väl åsyftad verkan, i hvad angår takstolsbrandens bekämpande, om än vinnandet af terräng på grund af de på vinden anhopade massorna af brännbara ämnen gick tämligen långsamt och besvärligt. Men framgång kunde dock iakttagas. Däremot kunde med den anförda manövern icke förhindras, att elden från det häftigt brinnande trapphuset sköt in i de på ömse sidor om trappan i hvarje våning belägna lägenheterna.

Då branden sålunda hotade att taga en allt större omfattning och den på platsen varande styrkan icke kunde förhindra, att så skedde, rekvirerade ledaren förstärkning. Tvenne förmanskap och en ångspruta med tender inträffade inom kort och denna styrka insattes för att bekämpa det i trapphuset rasande elementet, därefter tillbakakasta den i lägenheterna inträngande elden, hvilket efter ett styft arbete genomfördes.

(T. för B.)

G.

Brandmän!

Gören Edra inköp hos
Svensk Brandkårs-Tidnings
annonsörer!

Prejudikat rörande sotningsväsendet i Sverige

samlade af f. d. brandchef *Gustaf Braun*.

Under ofvanstående titel har af Sveriges skorstensfejaremästares riksförbund utgifvits en prydligt utstyrd volym innehållande alla k. m:t:s utslag och resolutioner i högsta domstolen, regeringsrätten och civildepartementet, som beröra sotningsväsendet jämte utredningar och önskemål angående detsamma, reglerande stadgar och bestämmelser. Om denna bok kan man med fullt fog säga att den fyller ett länge känt behov, och har författaren gjort sig förtjänt af det största erkännande för det utmärkte och säkerligen mycket mödosamma arbete han nedlagt på densamma.

Man fäster sig genast vid den reda och ordning som i boken framträder samt det klara och koncisa framställningssättet. Det systematiska uppdelandet af volymens innehåll på de olika kapitlen och punkterna gör den i hög grad öfverskådlig och lättläst, hvilket jämte författarens, med få undantag fullt korrekta, utredningar och reflexioner, gör att den, trots det af den begränsade upplagan betingade höga priset, 10 kr., framträder som nära nog idealet för en uppslags- och lärobok för landets skorstensfejare, ehvad det rör yrkets rättsliga ställning.

Äfven för de icke yrkesmän, som genom sin tjänst eller sitt ämbete hafva med sotningsväsendet att skaffa, torde den vara till stor nytta.

Om denna bok funnits tillgänglig för en 10 å 15 år sedan, skulle nog mycket inom skorstensfejaryrket varit annorlunda och bättre ordnat än nu är fallet och yrket förts framåt i stället för motsatsen.

I många städer hafva sotningsfristerna förlängts och yrkesutöfvarens befogenhet inskränkt af oförstående myndigheter och kortsynta busägare, och detta har skett så mycket lättare, enär skorstensfejarene i regel knappast ägt förmåga och teoretisk kunskap nog att med tillräcklig auktoritet motsätta sig detta, hvarom också nogsamnt en del exempel i denna bok bära vittne. Nu, däremot, måste det vara en hederssak för hvarje yrkesutöfvare att, med det rikhaltiga och utmärkte material som med detta arbete står till buds, efter bästa förmåga verka för sitt yrkes förkofran och utveckling.

I detta sammanhang kan jag icke underlåta att framhålla det önskvärda i att landets skorstensfejare, vid en blifvande revision af brandstadgan för rikets städer såväl som vid hvarje deras yrke berörande ändring af stadgar och förordningar, finge tillfälle att göra sina önskemål och kraf

mera gällande än hvad, efter mycket att döma, hitintills varit fallet. Skorstensfejaryrket är en samhällelig angelägenhet och dess betydelse för ett effektivt brandskydd torde knappast kunna öfverskattas.

Bland de anmärkningar som kunna riktas mot bokens innehåll synes mig den vara viktigast att en hel del företeelser inom skorstensfejaryrket behandlas på mindre fackmässigt sätt, men förklaras detta ju i viss mån af att författaren är brandman och icke sotare. Särskildt fäster jag mig då vid den i andra kapitlets ingress lämnade kvasivetenskapliga redogörelsen för sotbildningen och soteldars uppkomst, hvilken obehagligt mycket påminner om salig Rabus "Handbuch für Schornsteinfeger" och på sina ställen är aldeles orimlig, såsom t. ex. talet om soteld vid eldning med koks. Hvad vi yrkesmän benämna "kalldrag" och dettas inverkan på sotbildningen tycks vara fullkomligt främmande för författaren. Vidare synes det mig att författaren, i likhet med de flesta brandordningar, uppställt för stränga villkor för urbränning af skorstenspipor. Att brand- och polismyndigheter underrättas är ju fullt riktigt, men hvad deras och husägarens tillstånd skall tjäna till är svårt att förstå.

Om en skorsten är "blank" och behöfver brännas ur är det naturligtvis till fördel för alla parterna att detta blir gjort fortast möjligt, på dagen och af fullt sakkunniga personer. En "okontrollerad" soteld, som kanske till och med inträffar på natten, kan anställa oberäkneliga skador, och därför bör dylikt förekommas fortast

Förbandslådor

Från 3:— till 35:— kr.

SJUKVÅRDS- OCH
FÖRBANDSARTIKLAR

GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpas bäst och billigast från

Fritz Svensson,

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

möjligt och utan tidskrävande förhandlingar. Jag vågar dock tro att landets skorstensfejarekär besitter fullt betryggande kvalifikationer att på egen risk verkställa erforderliga urbränningar utan tillstånd af personer, som, naturligt nog, knappast själfva kunna bedöma om urbränningen är behöflig eller inte, utan måste lita på skorstensfejarens utsago.

Att alla försiktighetsåtgärder skola vidtagas och om så är nödigt, hjälp från brandkåren bör lämnas, torde vara själfklart.

Det vorè frestande att upptaga äfven en del andra satser i boken till skärskådande, men skulle detta falla utom ramen för detta omnämmande och dessutom för mycket upptaga tidningens utrymme. Jag vill endast tillägga det att föreliggande arbete liksom i regel stadgar och förordningar i frågan tala väl ofta och mycket om skorstensfejarens skyldigheter men ytterst sällan om deras rättigheter.

Trots dessa små anmärkningar är det med glädje man hälsar boken välkommen, och är det att hoppas att Skorstensfejarens riksförbund måtte fortsätta utgifvandet af för yrket erforderlig facklitteratur.

G. R. L.

Eldsvådor.

Avesta.

Torsdagen den 8 mars omkring kl. 9,35 f. m. utbröt eld i en mjölkvarn tillhörande Avesta järnverks a.-b., belägen vid Storforsen, Dalälflven.

Elden orsakades af en s. k. koksgryta som af kvarnens arbetare uppellats och placerats i maskinhuset intill en bräddvägg. Utan att ägna elden någon tillsyn aflägsnade sig arbetarna för en stund och när de återkommo var väggen antänd. Anstalter vidtogos genast af arbetarna att själfva försöka dämpa elden, men det var redan för sent. Elden fann därtill allt för god näring i den af oljor indränkta träinredningen och hade inom kort äfven spridit sig till de öfre våningarna.

En halv timma efter det elden upptäckts, eller kl. 10,5 *) allarmerades, medels järnverkets ängshvisla, brandkåren, som så fort sig göra lät, utryckte till brandstället.

Vid framkomsten syntes kvarnen bestå af ett enda moln af eld och rök, hvilken af den starka stormen, som vid tillfället rådde, fördes mot släckningsmanskapet. Att arbetet skulle bli både ansträngande och riskabelt visade sig snart, emedan

*) Hvarför inte förr?

Red.

Billmans Fabriks- & Handels-Aktiebolag

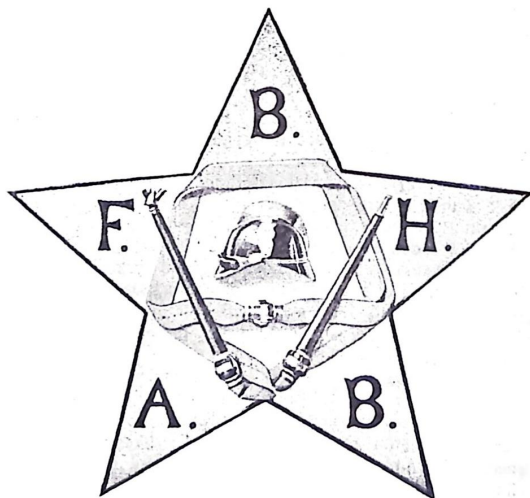
REGERINGSGATAN 88
STOCKHOLM

Telegrafadress: *BILLMANS R. T. 4811*

ALLM. TEL. 4480. RIKSTEL. 4811.

BRANDREDSKAP

AF ALLA SLAG.

Uppgör förslag till utrustningar.

Lämnar kostnadsförslag.

Katalog på begäran.

ERHÅLLIT 2 GULD- OCH
20 SILFVERMEDALJER.

kvarnen hade ett mycket inklämt och svåråtkomligt lugo. Förbi den ena långsidan och gafveln flöt älflven och de motsatta sidorna angränsades i omedelbar närhet af byggnader, hvilket till en början gjorde det omöjligt att med en slangledning nå kvarnens baksida. På grund af att älflven så godt som kringflöt kvarnen, måste brandmanskapet här röra sig med största försiktighet, för att ej i den täta röken riskera ett kallbad i det våta elementet, helst då vid tillfället rådde stark kyla som helt nedisade en del af brandmanskapet. Kvarnen kunde emellertid ej räddas, men det lyckades däremot brandkåren, efter ett ibärdigt arbete, att freda närliggande byggnader samt en till kvarnen ledande körbro.

Vid tillfället användes fyra slangledningar från två brandposter, en slangledning från verkets ångspruta samt tre från handkraftsprutor.

Kl. 2 e. m. kunde brandkåren anse sig vara berre öfver elden, varför en del slangledningar indrogos, och kl. 3 indrogos de öfriga ledningarna. Vaktställningen bestreds af verkets personal.

Kvarnen bestod af tre våningar, däraf två jordvåningar. I nedre våningen funnos fyra turbiner och en blåsmaskin. De båda andra våningarna användes uteslutande för kvarnens rörelse.

Kvarnbyggnaden var försäkrad för 8,000 kr. och maskinerna för 8,000 kr. Det brunnat verdet dock vara värdt åtskilligt mera, vadan järnverket nog gör en betydande förlust.

Någon spannmål låg för tillfället ej inne.

Sundsvall.

Sundsvalls brandkårs förening har till styrelse för år 1917 valt hrr W. Pettersson, ordf., S. J. Magnusson, v. ordf., Carl Lagerström, sekr., A. Larsson, kassör, och A. Schmidt, ombudsman. Till styrelsesuppleanter valdes hrr A. Söderlund och A. Söderberg. Revisorer blefvo hrr E. Fromell och C. Larsson med hr A. Söderlund som suppleant. Till bibliotekarie valdes hr A. Söderberg.

— Sundsvalls brandkårs befatningshafvare erhålla under år 1917 i kristidshjälps dels 10 proc å den enligt stat fastställda kontanta aflöningen, dock minst 180 kr. pr år, dels ett pupilltillägg, beräknadt efter 6 kr. pr pupill och månad.

Som pupill räknas dels barn under 15 år och dels barn öfver 15 år, som åtnjuta skolundervisning, äfvensom orkeslösa föräldrar, som af löntjagaren ensam försörjes.

Den som utom kontant lön åtnjuta fri bostad jämte fri värme får vidkännas ett afdrag, beräknadt efter 24 kr. pr år och rum, som bostaden innehåller.

Förslag ang. enhetlighet i slangar och kopplingar m. m.

Inom civildepartementet utarbetat förslag till Kungl.

Maj:ts nädiga Kungörelse angående beskaffenheten af viss eldstäckningsmateriel i rikets städer med flera samhällen.

§ 1.

Ej må i rikets städer eller i öfriga samhällen, hvarest brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 tillämpas, för brandväsendets räkning med de i § 2 angifna undantag användas andra tryckslangar än sådana, hvilka hälla 63 millimeter i genomskärning, godsets proflek öberräknad.

§ 2.

Vad i § 1 stadgats äger ej tillämpning i afseende å tryckslangar för brandsprutor med kapacitet under 150 minutiliter.

Utän hinder af föreskrifterna i nämnda § må ock vid för eldstäckning afsedda uppforderingsverk af särskild styrka eller storlek, såsom sjöångsprutor, m. m., användas tryckslangar, hvilka i genomskärning hälla mer än 63 millimeter. För dylika slangar skall finnas öfvergångskoppling, möjliggörande anslutning till slangar af den i § 1 stadgade proflek med den här nedan i § 3 föreskrifna kopplingsanordning.

§ 3.

Kopplingsanordning för slangar, varom i § 1 sagts, skall i samhällen, för hvilka slangar af i nämnda § öförmäld proflek är föreskrifven, utgöras af s. k. idealkoppling. Ritning till dylik kopplingsanordning jämte beskrifning finnes fogad vid denna kungörelse.

§ 4.

Därest inom samhälle, som i denna kungörelse afses, brandväsendets behof af vattentillgång för eldstäckningsändamål tillgodoses från vattenledning i orten, skall anordning för koppling af brandposthufvud till brandpost utgöras af s. k. Stockholmskoppling, bestående af mutter och skruf med tre gängor, enligt vid denna kungörelse fogad ritning och beskrifning.

§ 5.

Till syn däröfver, att hvad i denna kungörelse är stadgat noga iakttagas, utöfas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande jämlikt § 19 mom. 1 i brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874.

Finner Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att underlåtenhet i fråga om iakttagande af hvad i denna kungörelse föreskrifvits äger rum, och lämnas Kungl. Maj:ts befallningshafvandes framställningar eller bud om rättelse af samhälle och dess myndigheter utan påföljd, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande att förfara på slätt mom. 2 uti sistnämnda lagrum sägs.

Beträffande tiden för ikraftträdandet af denna kungörelse skall gälla följande.

Inom två år från denna dag skola inom samhälle, som i denna kungörelse afses, för brandväsendet afsedda kopplingsanordningar för tryckslangar samt för brandposthufvuds anslutning till brandpost vara så beskaffade, som i denna kungörelse stadgas.

Inom fem år från denna dag skall det för brandväsendet afsedda förråd af tryckslanger, med undantag af slangar, hvarom i § 2 sägs, bestå allenast af slangar af den proflek, som i § 1 är föreskrifven.

Notiser.

Lysekil.

Till Lysekils brandkårs fond, omnämnd i Sv. Brandkärstidning marsnummer, har ytterligare 100 kr. överlämnats. Det är denna gång försäkringsbolaget Victoria som till kären överlämnat sagda summa såsom erkänsla för det synnerligen kräfvande, energiska arbete kären presterade vid eldsvådan den 17 jan. detta år, då Sundbergiska konservfabriken nedbrann.

— Från 1 maj i år kommer, enligt beslut af Lysekils stadsfullmäktige fattadt beslut, stadens fasta brandkår att ökas med 5 man, eller från 15 till 20 man.

Sinnesnärvaro.

För någon tid sedan yppade sig ett allvarligt eldsvådetillbud hos f. d. torparen Anders Johan Karlsson, som jämte sin hustru bebör en mindre lägenhet i Risarp, Harplinge socken i Halland. Olyckan, som lätt kunnat få en ödesdiger vändning, har antagligen uppstått därigenom att något i närheten af kaminen befintligt papper genom

luftdraget kommit i beröring med elden. Denna hade spridit sig öfver rummets väggar och tak, då den observerades af mannen, hvilken jämte bustrun var sysselsatt med något tillfälligt arbete på gården. Båda skyndade genast in och togo itu med släckningsarbetet, hvilket de gemensamt bedrefvo med sådan framgång att elden, som redan var så stark att fönsterrutorna sprungo sönder för hettan, dämpades, tack vare den omständigheten, att man i köket tillfälligtvis hade riktig tillgång på vatten.

Hvad som gör händelsen synnerligen beaktansvärd är den omständigheten att makarna Karlsson äro båda öfver 80 år gamla, men trots detta i besittning af en sinnesnärvaro, som ofta saknas hos många betydligt yngre och kraftigare personer.

Halmstad.

Brandkären som lifräddare. Brandkären i Halmstad fick för någon tid sedan tillfälle att företaga en lifräddning, fastän det ej skedde vid eldsvåda. En person anmälde nämligen på brandstationen att ett par småpojkar befunno sig i lifsfara på isen å Nissan. Med anledning häraf slogs brandallarm och en del af brandkären ryckte ut, medförande räddningsattiralj. Vid framkomsten till platsen sköts brandkarens utdragsstege ut på isen. Stegen räckte emellertid icke ända fram till de båda pojkarne, utan det återstod ännu ett par tre meter. Brandsoldaten Henning Carlsson gick då ut på stegen medhafvande en lina, hvilken han sedan kastade ut till pojkarne. Dessa togo fast i linan och begäfv sig i riktning mot land, men härvid brast den sköra isen ytterligare sönder, hvarvid både Carlsson och pojkarne kommo i vattnet. En af pojkarne kommo under C. och var ett ögonblick fullständigt försvunnen. Carlsson lyckades emellertid komma upp på stegen igen och fick pojkarne med sig, hvarpå alla tre räddades i land.

Under tiden hade äfven en gjuteriarbetare kommit i fara på isen. Han hade gått i riktning mot de nödställda pojkarne, antagligen i afsikt att bärga dem, men isen brast äfven under honom. Han blef emellertid räddad i en eka.

*Gynna Svensk Brandkårs-Tidnings
annonsörer!*

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag

tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.